

Hollandse heupen, Argentijnse schwung

DOOR INEKE HOLTWIJK, de Volkskrant January 25, 2002

Twee nationaliteiten op een kussen, dat ligt niet altijd lekker. Ook een Argentijns-Nederlands huwelijk biedt genoeg stof voor conflicten. Is er een brug te slaan tussen Buenos Aires en Amsterdam? Vier verhalen uit de praktijk: 'Jij begrijpt dat niet want je bent een Nederlander.'

Zes jaar leefde Estela Tolomei in Nederland met haar Nederlandse echtgenoot. Ze vond het een bezoeking. Was er dan niets wat ze fijn vond? 'Dat je er de trein naar Parijs kon nemen', zegt ze met de ironie die Argentijnen eigen is.

Met haar echtgenoot en zoon woont ze al weer jaren in een appartement aan een drukke boulevard in Buenos Aires. De maaltijd wordt geserveerd door een dienstbode en het zilver kan weer gewoon op tafel staan. In Nederland verstopte de Argentijnse het servies. Ze werd dol van de gecamoufleerde kritiek. Zette ze dat zilver soms zo neer om afgunst te wekken?, vroegen kennissen zich hardop af.

Uitvallers zijn in het collectivistische Nederland een potentiële bedreiging. De Argentijnse: 'Je mag niet uit de toon vallen.' Ze observeerde meer Nederlandse typicalia. De directheid waarmee de burens of vriendinnen zich mengen in je leven: de buurman biedt genereus aan de heg te snoeien en gaat je vervolgens vertellen dat je de bladeren meer moet harken omdat dat rotzooi geeft. Of de cultus van het flink zijn: de pijn die je moet dragen in plaats van stillen. En het feministische matriarchaat: vrouwen die mannen bruskeren omdat ze voor hen de deur openhouden. Of mannen die in de keuken staan. In Argentinië zou dat permanent gezichtsverlies opleveren voor beiden.

Twee nationaliteiten op een kussen. Je krijgt behalve een man of een vrouw ook een land met zijn eigenaardigheden erbij cadeau. Al is de liefde groot en ieder mens uniek, 's lands eer en wijs markeren ons voor het leven. In een gemengd huwelijk staat de schijnwerper erop. Neem Willem-Alexanders stijve heupen en Maxima's Argentijnse hartelijkheid en elegantie. Of het feit dat Maxima elke dag met het ouderlijk huis belt.

Vraag Niek Boot, echtgenoot van Estela, Nederlander van buiten en steeds meer Argentijn van binnen. Boot is ervaringsdeskundige bij uitstek in de binationale betrekkingen op en rond het hoofdkussen. Familie is vermoedelijk het lastigste onderdeel in dit pakket, zegt Boot. De Argentijnse familie is groot, hartelijk en intens. Je wordt erdoor opgeslorpt. Maar als er een crisis is, verandert de geliefde schoonzoon en zwager ineens weer in een Nederlander. Dan steekt het Argentijnse clangevoel de kop op. 'Jij kunt dat niet begrijpen want je bent een Nederlander', krijgt hij op zo'n moment te horen.

Het intense familieleven heeft alles te maken met het Argentijnse collectieve onderbewustzijn. Thuis staat voor veilig en goed. In de wereld daarbuiten moet je op je hoede zijn. Feiten om deze zwart-witvisie te stutten, dienen zich alom aan. Politici stelen, de rechter is corrupt, de politie niet te vertrouwen, de bank weigert je saldo uit te keren en naar het pensioen waar je je leven voor gespaard hebt kun je fluiten. Alleen op je familie (en als je geluk hebt ook nog je voetbalclub) kun je blindvaren - en zij doen dat op jou.

Je ziet het concept van de boze buitenwereld terug in de opvoeding van de kinderen, constateren Niek Boot en zijn Argentijnse Estela. In Nederland worden 'kinderen die vragen overgeslagen'. Delen, ook met onbekenden, is belangrijk. In Argentinië leer je je kinderen vechten om te overleven. Want 'el que no llora no mama'. Oftewel: wie niet huult (alarm slaat), krijgt geen eten.

En zo is het ook: de Argentijnse baas zal zijn arbeider nooit iets geven als deze er niet om smeekt. In intieme kring wordt daarentegen veel en gul gegeven, meent bijstandsconsulente Adriana Cruz. 'Er wordt niet, zoals in Nederland, eerst gekeken hoe duur het cadeau is. Je geeft en hoeft niets terug te krijgen.'

Deel uitmaken van de clan die je familie noemt, scheidt in het land van Maxima meer verplichtingen en vanzelfsprekendheden. Neem de vakanties als je klein bent. Maanden word je uitbesteed bij opa en oma op de quinta, het buitenhuis. Of de zondagse lunch thuis. Ook als je getrouwd bent en kinderen hebt, blijft deze een heilige plicht. Je moeder is de grote regisseuse van je huwelijk, als je een vrouw bent. En na de trouwdag is dagelijks bellen tussen moeder en dochter heel gewoon. Het eerste kind vernoem je naar de grootouders. En als je oppas nodig hebt, is er altijd wel een ongetrouwde tante die gratis misbruikt kan worden.

Ontsnappen aan het familiejuk vergt het doorzettingsvermogen van een marathonloper en de moed van een oceaanzeiler. Emigreren is soms simpeler. 'Familievluchtelingen', noemt manager Susana Menendes haar vele landgenoten die (mede) daarom een buitenlands bestaan verkiezen. Maar, tekent ze aan, jullie Nederlanders hebben een light-versie van het familiejuk. Die dient zich aan in de vorm van weekeindjes Zeeland of de Veluwe. Of een skivakantie met de hele familie.

Adriana Cruz past in het profiel van de familievluchteling. Terugkeren naar Argentinië was geen optie na de scheiding van haar Nederlandse man. Dat had betekend: met haar baby inwonen bij haar ouders, vingers die haar zouden nawijzen op straat en steeds kritiek moeten aanhoren van de familieclan op haar o zo foute beslissing hen ooit te verlaten voor een buitenlander in wie ze toch maar half hadden gelooft.

Jong, gescheiden en al een kind. Haar status zou voor haar ouders publiekelijk lijden zijn geweest, gelooft Adriana. Evenzo ging zij door een hel toen rondzong in haar woonplaats Mar del Plata dat haar vader een minnares had. 'Ik voelde me vernederd. Als je trots bent, dan voel je veel meer pijn. En wij, Argentijnen, zijn trots.' Zij moet daar vaak aan denken als zij Maxima bezig ziet de harten te veroveren. Wat zij doet is in Argentijnse ogen meer dan moedig. Het is opereren vanuit een emotionele minpositie. 'Ze weet dat iedereen hier haar vader een slechte man vindt en toch gaat ze de confrontatie aan.'

In tijden van crisis vormt de familie een gesloten front. Toen het in Nederland begon te rommelen, riep Jorge Zorreguieta de kinderen uit zijn twee huwelijken bijeen om hen voor te houden dat zij de naam van de familie moesten hooghouden. Zouden de enorme ambitie en energie waarmee Maxima zich heeft gestort in de kennismaking met het Nederlandse volk ook mede ingegeven zijn door de drang de familienaam te willen zuiveren? De collectieve eer gaat in Argentinië immers boven die van het individu. Adriana kan zich er wel iets bij voorstellen. 'Als Nederlanders haar goed vinden, kan de familie waaruit zij voortkomt niet zo slecht zijn.'

Intensiteit en impulsiviteit. Het zijn kwaliteiten die in de Argentijns-Nederlandse huiselijke betrekkingen voor blijvend ongemak kunnen zorgen. Dat geldt eveneens voor het Nederlandse spiegelbeeld: zuinig en zeker. Voor Adriana Cruz hoeft koken en eten op vaste tijdstippen niet. Een boterham of een blik opentrekken om negen uur 's avonds is ook goed. Veel geld aan eten uitgeven, vindt zij onzin. Echtgenoot Gerard, een Limburger die van uitgebreid tafelen houdt, kan daar niet bij. 'Aan kleren geeft ze wel weer een fortuin uit.' Dat is niet ijdelheid maar 'gezond zelfvertrouwen' corrigeert Adriana. 'Wij Argentijnen zijn trots op onszelf.'

Silvia Piezzi snapt dat prima. Ook zij slooft zich uit om haar figuur op peil te houden. En het huis, zegt de Argentijnse zakenvrouw, 'is niet meer dan een plek om te slapen. Bij voorkeur

leef je buiten en zoek je vrienden op.' Flexibiliteit betekent ook dat er altijd feest in de lucht hangt, aldus Silvia. Je komt een vriend tegen, het smaakt naar meer, er wordt vlees gekocht, je belt nog wat mensen op en het is meteen een feestje.

Piezzi geeft toe: een beetje minder spontaniteit oftewel chaos zou Argentinië productiever maken. En dat herkent Susana Menendes weer. De rust, het weten waar je aan toe bent omdat alles gepland is, was een van de dingen in Nederland waaraan ze het snelst gewend is geraakt. Maar de zuinigheid went nooit. Nee, het betreft niet de zuinigheid van de koekjestrommel die maar een keer opengaat of een gedeelde rekening in een restaurant. 'Dat is een verhaal van twintig jaar geleden.' We hebben het over 'geestelijke zuinigheid' in relaties.

Het Argentijnse concept van de liefde is dat je bereid bent jezelf totaal over te geven. Dat zocht Susana Menendes tevergeefs bij haar Nederlandse mannen. Zelfs de artistieke flierefluiter stonden op hun eigen leventje. Menendes: 'Ze weigeren iets op te geven. Ze zijn evenmin bereid veel concessies te doen qua tijd. Tijd voor jezelf is bijna onaantastbaar.'

Wat ook nooit went: 'Die politieke correctheid', zegt Adriana Cruz. Ze flapt er bijvoorbeeld regelmatig uit dat zij niet van kinderen houdt, ook bij de schoonfamilie met grut. Dan wordt het meteen stil. Zo iets zeg je niet, net zoals je niet aan mensen vraagt waarom ze geen kinderen hebben. Ook dat doet Adriana. Ze vraagt altijd veel en houdt aan.

En na vijftien jaar hebben Gerard en zij nog steeds heftige gesprekken over de politiek in haar land. Zij komt uit een anti-Peronistisch gezin. Haar vader haatte ex-president en generaal Peron, de man die opkwam voor de 'hemdlozen', maar zijn tegenstanders smoorde. 'Die fascist', zegt hij dan. Gerard, die actief is in de vakbond, kon dat in het begin niet laten passeren. Net zo min als hij nooit koffie zou drinken op de marinebasis, waar tijdens de dictatuur mensen zijn gemarteld. Adriana's moeder gaat wel, want de koffie is daar een stuk goedkoper dan aan de andere kant van het strand. 'Argentinië is ingewikkeld. Gerard wil alles begrijpen, maar sommige dingen moet je niet willen begrijpen, maar accepteren.'

Eigenlijk moet je een soortgelijke exercitie uitvoeren als je wilt overleven als Argentijn in Nederland, gelooft Silvia Piezzi. Aanpassen bestaat niet: laat het los. Vergeet dat het thuis zo anders toegaat. 'Alles maar dan ook alles is anders en uiteindelijk voor ons onbegrijpelijk.'